

Čtyřicet dní s Bibli 2020

Střetnutí s falešným prorokem Jr 28

1. Vystoupení proroka Chananjáše (verše 1 – 4)

Ke zmíněnému vystoupení proroka Chananjáše došlo v roce 593 před Kristem. Byl to stejný rok, kdy Jeremjáš přijal od Hospodina pokyn, aby si vyrobil jho, které pak měl i nosit. Jho nebo jařmo byl postroj, do kterého se zapřahal dobytek. V Bibli se o jhu se mluví také v symbolickém smyslu. Představuje nějaké břemeno, těžkost, službu. Zde představuje službu babylónskému králi Nebúkadnesarovi. Jeremjáš měl své jho nosit. Zároveň jménem Hospodinovým nabádal národy v oblasti, aby se podřídily babylónskému králi. Bůh skrze Jeremjáše jasně řekl, že babylónská nadvláda potrvá ještě řadu let. Bůh však slíbil pokojný život národům, které se babylónskému králi podřídí. Naopak soudy měly dopadnout na každý národ, který se vůči babylónskému králi vzepře. O tom všem se podrobněji píše v Jr 27.

Poselství proroka Chananjáše tedy bylo vůči slovům Jeremjáše v naprostém protikladu. Symbolicky mluvil o tom, že jho babylónského krále bude do dvou let zlomeno. Vráti se prý zpátky přestěhovaný král i dosud přestěhovaní lidé (viz 2Kr 24, 8 – 20). Budou prý navraceny i věci, uloupené z Božího chrámu. To bylo jistě velice líbivé a populární poselství. Je to názorný příklad poselství falešných proroků, proti kterým Jeremjáš prorokoval (Jr 23, 9 - 40). Prorok Chananjáš tvrdil, že takto pravil Hospodin. To bylo jasné slovo. Musela to být buď pravda, nebo lež. Všimněme si, že jeho poselství nejde dohromady s tématem obrácení, návratu k Bohu. Je to poselství uklidňující. Je to poselství, které vede ke vzpouře vůči babylónskému králi. Tím však svádí lid na cestu, která povede k ještě větším problémům.

2. Jeremjáš v konfrontaci s Chananjášem (verše 5 – 11)

Chananjáš pronesl své proroctví v chrámě za přítomnosti kněží a lidu. Byl přítomen i prorok Jeremjáš, který na slova Chananjášova vzápětí reagoval. Před svědky tu probíhal spor mezi klamem a pravdou. Jeremjáš by si přál, aby Chananjášova slova byla pravdivá. Upozornil však na to, že toto líbivé poselství je v rozporu se slovy předchozích proroků – ti předpovídali soudy. Činili tak jistě právě proto, že jejich funkcí bylo odvrátit lid od hříchu. Jejich úkolem nebylo lidi uklidňovat, nýbrž vyburcovat. V důsledku jejich působení se lidé měli navrátit k Hospodinu. Chananjáš se nacházel mimo proud Boží řeči v předchozích dějinách. Proto se nad jeho poselstvím vznášel otazník. I dnes mohou zaznít poselství, která jdou mimo proud dosavadní Boží řeči, zejména mimo proud Boží řeči skrze Písmo svaté, skrze Krista. Proto musíme být na stráži a ne všemu ihned věřit. Pokud například nějaké poselství obchází nutnost víry v Krista, je ihned podezřelé (srov. J 14, 6; 1J 5, 12). Jeremjáš upozornil i na to, že prorok pozitivních věcí byl uznán za pravého, teprve když se jeho předpověď vyplnila. To je jeden z klasických testů pravosti proroka: Vyplnila se jeho slova nebo ne? (viz Dt 18, 21n) Jeremjáš by si přál, aby Chananjášovo slovo bylo pravdivé. Nad jeho pravostí se však vznášel velký otazník. Někdy to můžeme prožívat podobně jako Jeremjáš. Čteme nebo slyšíme něco, co se vydává za slovo Boží. Chtěli bychom, aby to byla pravda, vždyť by to bylo tak hezké.

Střetnutí s falešným prorokem

Jr 28

Zároveň ale máme dojem, že tu něco nehraje. Že ta myšlenka nebo názor směřují jiným směrem, než kterým Bůh *dlouhodobě* ukazuje.

Chananjáš se nenechal Jeremjášovými slovy zviklat. Místo aby se nad nimi zamyslel, ještě svou zvěst zdůraznil. Zlámal jho, které měl Jeremjáš na sobě. Symbolicky tak vyjádřil, že do dvou let Bůh takto zlomí vládu babylónského krále. Na to mu už Jeremjáš nic neřekl a prostě odešel pryč. Někdy není třeba nic říkat. Jeremjáš už k tomu řekl vše, co říci mohl (srov. Př 9, 8; 23, 9; Mt 7, 6). Otázkou je, kde bral Chananjáš tu jistotu, s kterou mluvil. Věděl, že lže a svádí lid? Nebo sám své lži věřil? (srov. 2Tm 3, 13) V každém případě ho Bůh za jeho slova volal k odpovědnosti. Svým jednáním vlastně Chananjáš zneužíval jméno Hospodina. Jak je psáno: „*Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.*“ (Ex 20, 7 ČEP)

3. Hospodin v konfrontaci s Chananjášem (verše 12 – 17)

Bůh ovšem věděl, že Chananjášovo slovo je lživé. Svým lživým poselstvím ještě ztížil situaci lidí, kteří mu uvěřili. Obrazně řečeno, místo jha dřevěného vyrobil jho železné. Kdyby lidé uposlechli slov Jeremjáše, mohli pod nadvládou Babylóna žít v pokoji. Protože však spíše věřili slovům lživých proroků, jako byl Chananjáš, byla jejich situace ještě ztížena. Pro Judsko to znamenalo zpusťování země, Jeruzaléma, zboření chrámu, vystěhování mnoha dalších lidí do vyhnanství. Boží soud v podobě nadvlády Babylóna byl nevyhnutelný. Chananjáš však svým slovem živil vzpouru proti babylónské nadvládě, což v danou chvíli znamenalo i vzpouru proti Hospodinu a přivolávalo další ztížení Božích soudů. Když se spolehne na falešné naděje, přináší to do našich životů nadbytečné problémy.

Jeremjáš k Chananjášovi promluvil s Boží jistotou: „*Hospodin tě neposlal ...*“ (v. 15) Chananjáš byl pouze příčinou toho, že lidé důvěřovali lži. Platila o něm Boží slova: „*Já jsem ty proroky neposlal, a přesto běží, nemluvil jsem k nim, a přesto prorokují.*“ (Jr 23, 21 ČEP) Boží rozsudek nad Chananjášem zněl: „*..., zapudím tě z povrchu země.*“ (Jr 28, 16; v hebrejštině doslova: „*Hle já odesílající tě ...*“). Jde tu o hebrejskou slovní hříčku. Hospodin ho neposlal (v. 15; kořen Š-L-Ch = poslat), a proto ho odešle (v.16; opět kořen Š-L-Ch = poslat) z povrchu země, tedy ze života do smrti. Do roka měl Chananjáš zemřít. A zhruba do dvou měsíců se slovo Hospodinovo naplnilo. Všichni tedy mohli vidět, že Jeremjáš je pravý prorok. Ale uvěřili mu? Podle dalšího vývoje událostí je vidět, že většinou nikoliv. Když člověk Božímu slovu věřit nechce, tak ho nepřesvědčí nic. Jak to čteme v evangeliu: „*Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.*“ (L 16, 31 ČEP) Klam může vypadat velice hezky a lákavě, nakonec ale přivede do neštěstí ty, kdo klamou i ty, kdo jsou klamáni.